

TEDENSKESLIKKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto IV.

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1928

34. štev.

Živalski vrtovi

Neskončna je modrost prirode in kamorkoli pogledamo se nam odkrivajo nova tajnstva. Kdor jo je vzljubil, ta bo našel v opazovanju njenih čarov vedno nove zanimivosti in tolažbo na drugače večkrat popolnoma enolični življenski poti. Dočim imajo podeželani priliko občudovati prirodne čare vsak dan in pri vsaki priliki, se meščanom rudi le redko taka prilika. Baš to je bilo povod, da so pričeli ustanavljati po večjih mestih razne živalske vrtove, kjer imajo ljudje priliko ogledati si in spoznavati tudi druga živa bitja, ustvarjene za našo zemljo.

Živalski vrtovi pa so zelo različni in po večini prilagojeni razmeram kraja, kjer se nahajajo. V velikih mestih, kjer so bogati prebivalci in je veliko ljudi, so posebno pred vojno imeli silno bogate živalske vrtove, kjer so se nahajale najredkejšje živali iz najoddaljenejših krajev sveta. Posamezna mesta so tekmovala medsebojno, katero bo imelo lepše in redkejše živali, čeprav je to zvezano z velikanskimi stroški, pa naj si bo to glede nabave živali, prehrane, varnostnih odredb in pa tudi shrambe, kjer so imeli dotično žival. Pomislimo le, kako težko je vloviti leva, tigra ali kako drugo tako nevarno žival ali njih mladiče. Še težje je dobiti redke živali, ki le redko pridejo pred človeške oči. Treba je mnogo ljudi, ki živijo po več let v daljnih krajih, v neskončnih puščavah. Koliko stanejo potovanja, ki se vrše navadno na konjih, večkrat na kamelah ali celo na slonih. Vsak tak lov pa nešteto krat zahteva poleg življenja dragih transportnih živali tudi življenje lovcev ali njih pomagačev. In vsi ti stroški morajo biti vračunani v nabavi dotične živali. Ko je žival vjeta, jo je treba šele prepeljati. Vzemimo za primer prevoz velike žirafe, ki je visoka po več metrov. Za to morajo pripraviti visoke kletke, ki jih komaj vlečejo skozi goste goščave, preprežene z različnimi rastlinami, ali pa po neskončnih pustnjah, kamor ne pelje nobena pot. Kaj rado se dogodi, da žival tudi pogine med prevozom. Prav take težkoče pa so tudi v krajih, kjer se nahaja živalski vrt. Kako naj živi v mrzlih pokrajinah Evrope žival rojena pod vročim solncem ravnika (ekvatorja). Poletje že prenese, ali drugače je pozimi. Treba je gorkih zakurjenih gajbic z enakomerno gorkoto. Velike težkoče pa dela tudi prehrana. So razne živali, ki živijo samo ob taki hrani kakor so jo navajane v svoji domovini. Priskrbovati jim morajo razne sadeže in semena, ki stanejo ogromne vsote.

Med poglavitnimi, svetovno slovečimi raziskovalci življenja divjih živali, krotitelji in nabiralci najdemo Karla Hagenbecka iz Hamburga, ki je ustanovil velikansko trgovino z divjimi živalmi in katero nadaljuje še dandanes njegova družina. Prirejal je velikan-

ske love in sicer največ v Afriko, pri kateri najdemo tudi nekega Slovence, ki je več let uspešno sodeloval. L. 1893. je Hagenbeck razstavil na svetovni razstavi v Chicagu v Ameriki nad 1000 različnih redkih divjih živali. Sodelovala pa je tudi njegova sestra Kristiana, ki se je že od l. 1873. bavila z lovljenjem ptic. Letno je naložila deloma za domačo uporabo, deloma za prodajo od 40 do 50 tisoč ptic. Podvzela je več izletov na Madagaskar in v Brazilijo. V zadnjih letih je Hagenbeckova družba posvetila posebno pozornost Indiji, kamor letno odhajajo velike ladje, opremljene za prevoz živali.

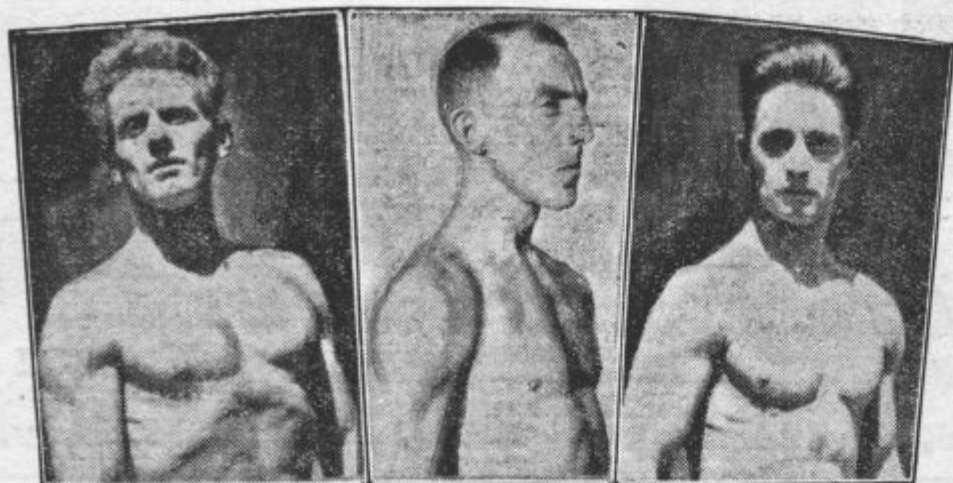
Posebno sloveč pa je bil tudi živalski vrt na Dunaju, v Schönbrunu. Tudi tukaj so imeli nebroj redkih živali, iz vseh delov sveta. Med vojno, ko je bilo hudo pomanjkanje tudi po mestih, pa so mnogo živali odstranili, nekaj pa jih je poginilo. Sedaj, po vojni, so sicer živalski vrt v Schönbrunu nekoliko oživel, ali na tako stopnjo kot je bil pred leti, ga seveda ne bodo nič več spravili.

Živalske vrtove pa so jeli ustanavljati tudi v Jugoslaviji, ki pa niso za primerjati s svetovnimi. Najbogatejši bo menda Zagrebški, kjer so si nabavili že nekaj tujih zveri.

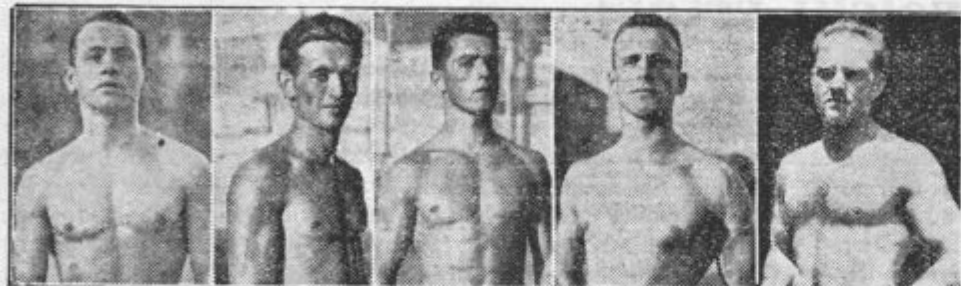
Za pouk ljudstva in za vzbujanje zanimanja za prirodne krasote in zanimivosti, pa hočejo poskrbeti tudi Slovenci. Ker je med našim narodom mnogo ljudi, ki nimajo najmanjšega pojma, kaj vse živi v njihovi neposredni bližini, s čim se prehranjujejo, še manj pa so jim znane živalske navade in verujejo še dandanes v strašne baj-

ki, ki jih pripovedujejo, posebno o kačah in podobnih bitjih, so ustanovili slovenski prijatelji prirode društvo, ki ga imenujemo kratko »ZOO«. To društvo ne nabavlja tujih, dragih živali, nego posveča posebno pozornost vsem živalim in to od največjih do najmanjših, ki se nahajajo po naših krajih. Dočim vidimo v živalskih vrtovih tuje, redke živali, manjkajo pa domače, bo to pri nas baš nasprotno, ali vendar zelo zanimivo. V razstavi društva »ZOO«, ki jo prirede letos na Ljubljanskem jesenskem velesejmu, bodo razstavljene vse kače, strupene in nestrupene, martinčki, žabe, hrošči itd. Zelo zanimiva pa bo tudi razstava ptic, kjer bo dana prilika videti kakih 70 različnih živih ptic. Pa tudi prijatelji rib in sorodnih živali bodo prišli na svoj račun, kajti razstavljene bodo skoraj vse ribe, ki živijo po naših sladkih vodah. Ker pa tudi vzdrževanje teh živali dokaj stane, sprejemajo člani omenjenega društva tudi po deželi člane z malenkostno članarino. Le na tak način bo mogoče tudi našim ljudem in pa uka željni mladini ustreči in jo poučiti v mnogem zanimivem ter pokazati, da ni lepa samo slovenska zemljica, nego da je krasen tudi njen živalski svet.

Trojica sokolskih prvakov: br. Primožič, br. Štukelj, br. Malej

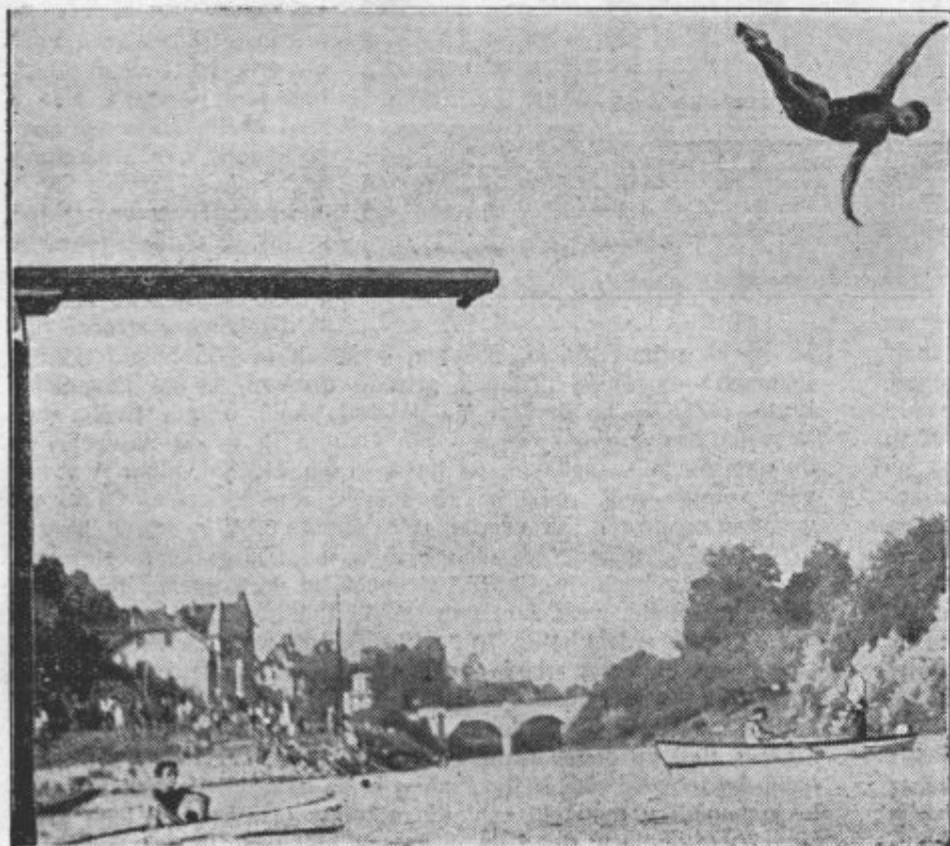
Dr. Gregor Žerjav, ki je prestal pred kratkim v Nemčiji težko operacijo, se izbornopočuti in v kratkem popolnoma zdrav povrne v domovino.

Sokolski tekmovalci iz amsterdamske olimpijade bratje Antosiewicz, Gregorka, Porenta, Clotti in Derganc.

Levo: Profesor Miroslav Hirz, znani hrvaški prirodoslovni pisatelj, ki je napisal veliko lepih črtic in so bile tudi v slovenščino prevedene.

Desno: Slovenska mladina, ki jo je poslalo «Jutro» in mestna občina ljubljanska na morje, se vesele ob sinji Adriji.

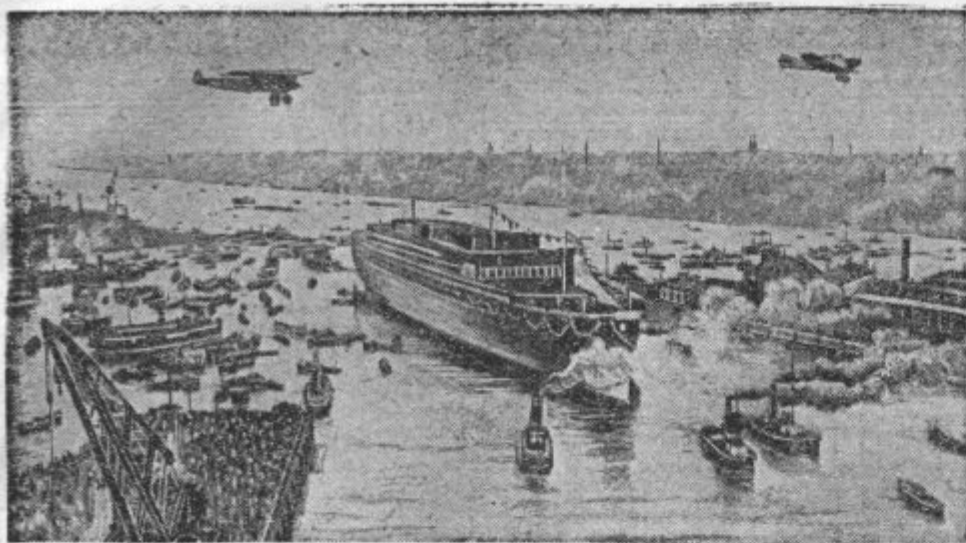
Levo:

Slovenec Kordelič, član sportnega kluba Ilirije predvaja krasen skok v vodo. Priporil si je prvenstvo med tekmovalci.

Desno:

Nov spomenik v Carigradu. Kemal paša, nekdanji slavni turški vojskovodja, sedanjí diktator, je pustil postaviti v Carigradu lep spomenik, na katerem so prvič v Turčiji tudi kipi ljudi. Doslej dob v Turčiji niso poznali takih spomenikov.

Desno:
Fran Četina, bivši dolgoletni nadučitelj v Laškem, je te dni praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Kot izboren vzgojitelj naše mladine si je pridobil velike zaslugе za naš narod.

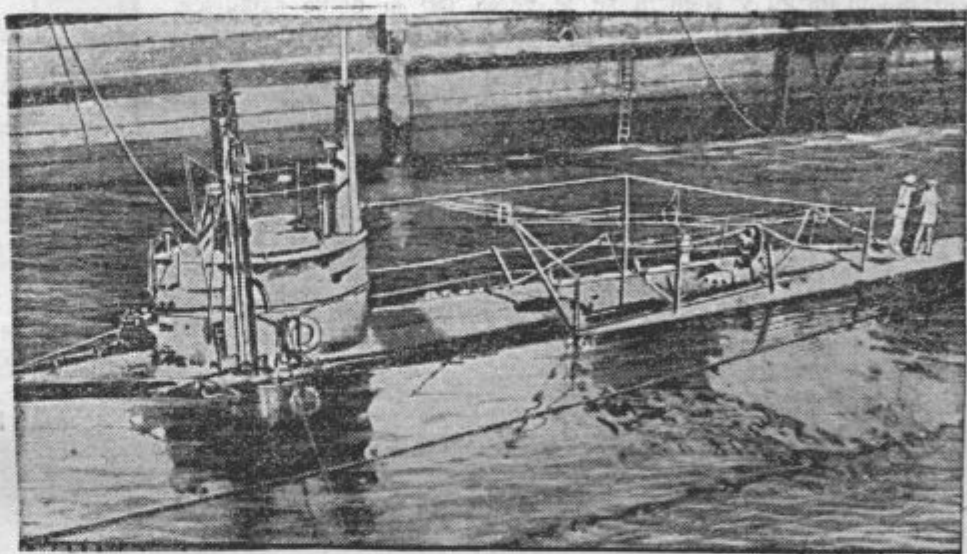

Levo:
 Dva nova oceanska velikana. Parobrodno društvo Severno-nemški Loyd, kateremu so z mirovno pogodbo odvzeli skoraj vse ladje, je postavil nove pomorske velikane po 46.000 ton.

Levo:
 Češki pesnik **Anton Sova** je te dni umrl v Pragi.

Desno:
 Kakor lansko leto ameriški »S 4« se je pred kratkim na italijanski podmornici »F 14« ponesrečilo več mornarjev.

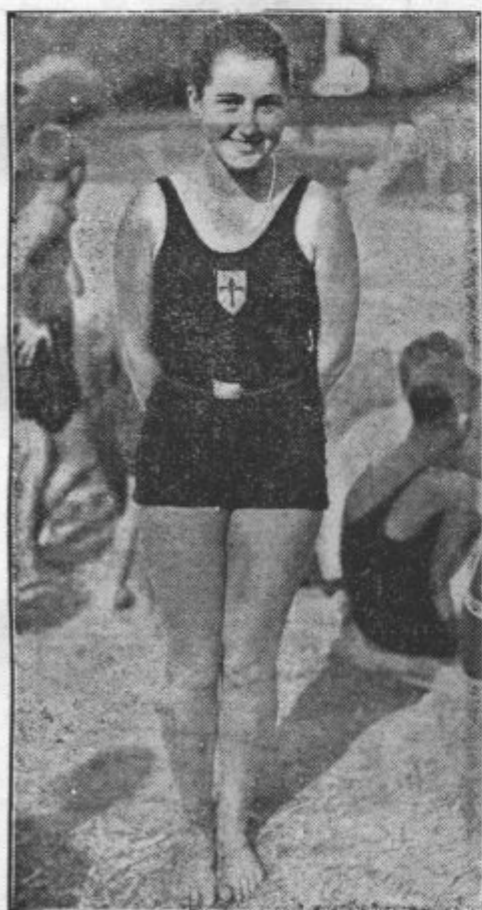
Levo:

Nov neuspeh italijanskega letalstva. Letakema Ferrazzinu in Del Petru se je razbilo letalo, ko sta se hotela postaviti pred svetom s svojim izredno dolgim poletom.

Desno:

Kaj vse se ne spomni! Stražna hišica kakršne imajo pri vseh v sovjetska taborišča. Streha ima obliko vojaške kape.

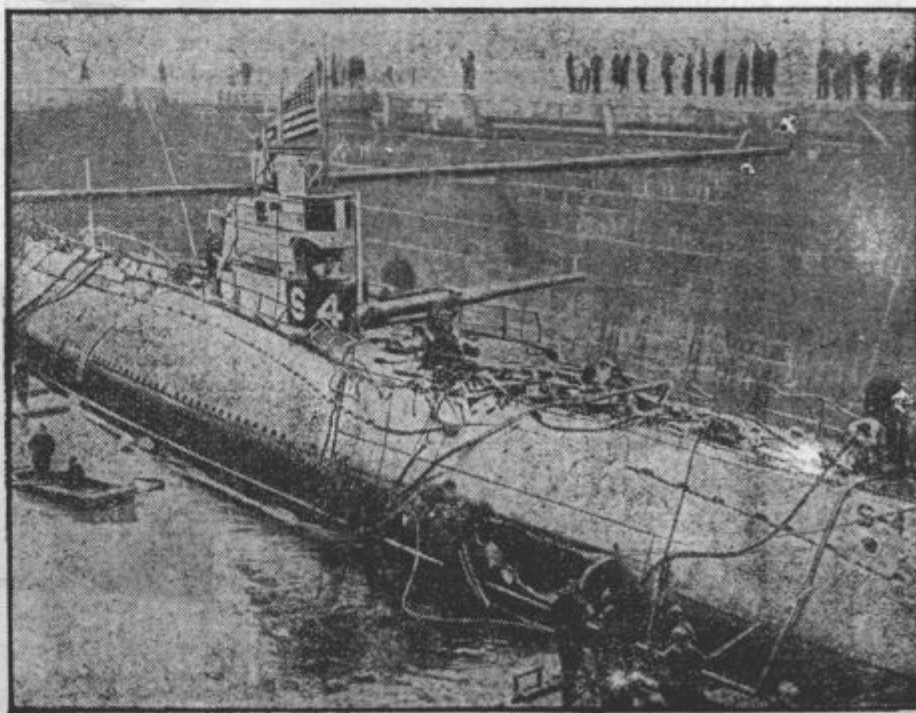

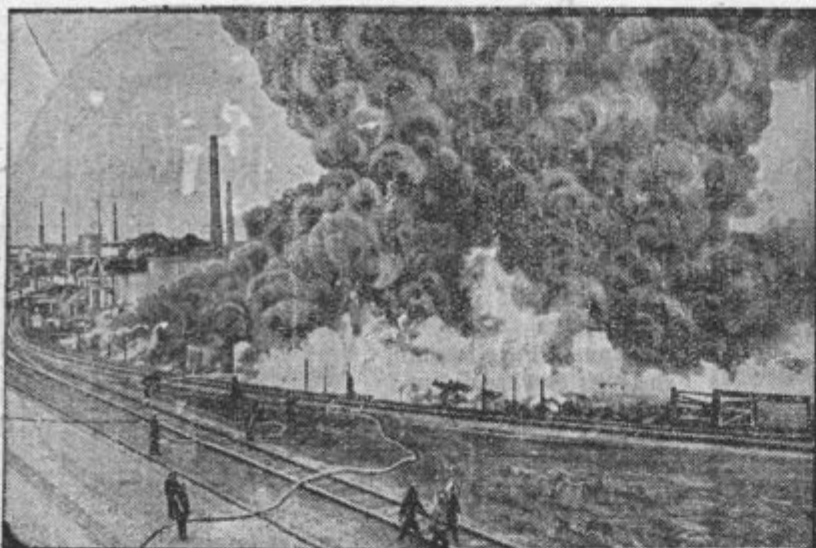
Levo:

Izborna plavalca **Majdica Treo** iz Ljubljane, ki si je letos priborila prvenstvo Slovenije. Dosegla je prvo mesto v hrbtnem plavanju na 100 m in prsnem plavanju 400 m.

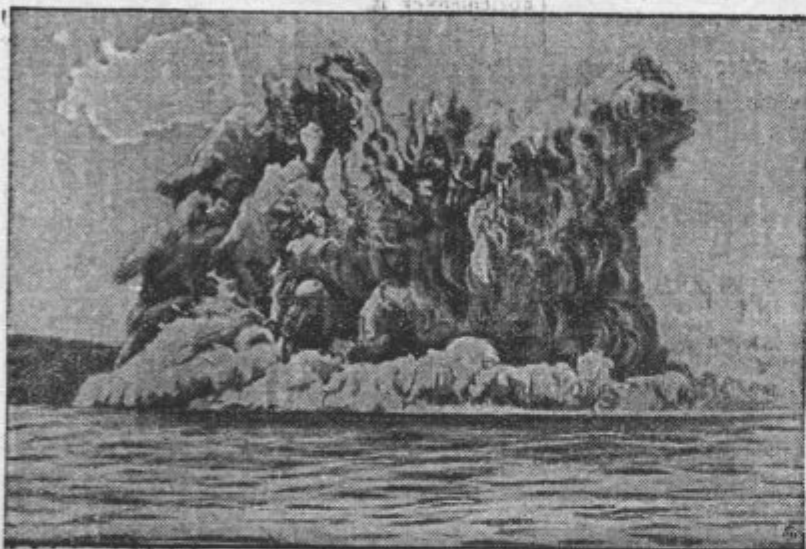
Desno:

Podmornice mrtvaške rakve. Ameriška podmornica »S 4«, ki so jo lansko leto decembra dvignili z mrtvimi mornarji iz morskih globin.

V Wilhelmsburgu v Nemčiji se je vnelo 150 m dolgo skladišče, kjer je bilo shranjeno samo gorljivo blago.

Na sliki vidimo strašen, a vendar silno mogočen prirodni pojav, izbruh ognjenika v Sundskem prelivu v indijskem oceanu, ki je zahteval okoli 1200 človeških žrtev.

Prekooceanska letala na povratku v domovino.

Oj ta Korošček boben . . .

Oj ta Korošček boben,
ta nesrečni zvon,
ta mi je zabobnal,
da zgubil bom svoj dom.

Oj ta nesrečni pendrek,
le ta me bo pregнал,
ker več ne morem dati, —
kje revež bom jemal?

In ta beraška palca
bo moja ljubica,
bo zvesta mi ostala
do groba hladnega.

Oj ta gospoda črna,
zares je brez srca,
ne ganejo jo prošnje,
ne jok otrok, žena,

